

[Ajka-Tósoki Református Templom](#) [1]

Groups audience:

[Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára](#) [2]

Tósok = tó melletti falu. A Tósok név alapszavának, a sok szónak ma is élő „multus, viel” jelentése mellett a régi nyelvben „*falu, emberek sokasága, sokadalom*” jelentése is volt. A név tó előtagja azt tünteti fel, hogy a falu tó mellett feküdt, több tó szegélyezte még a XX.sz elején is, melyekből még e század közepén is volt néhány. Pápától délre fekszik. Tósok és Berénd 1949-ig külön közigazgatás alatt álló falvak voltak, külön községi bíró és előjáróság vezetésével. 1949-59 között közigazgatásilag egyesített községként szerepelt Tósokberénd néven, míg 1959 őszétől Ajka város része lett. Tósoknak már a XVII.sz.végén Berénddel együtt volt közös vallásgyakorlata. A két falu egybeépült.

Tósok 1488-tól kezdődően a tihanyi apátság birtoka volt és az maradt az ellenreformáció idején is. A feljegyzések, írásos emlékek azt bizonyítják, hogy a Dunántúl középső része is egyike az ország azon részének, ahol a legkorábban elkezdődött és meghonosodott a reformáció. Berénden a reformáció kezdetén már állt egy kis kőtemplom, „*mely a mohácsi vész után épült, 1545-ben Podmaniczky Raffael építtette.*” A két kis gyülekezetnek sohasem volt anyaegyház jellege. Kezdetről fogva „*filia,*” azaz leányegyház volt. Ahhoz az anyaegyházhoz tartozott, amely hozzá legközelebb volt: először Rendekehez, majd amikor ott 1744-ben megszűnt a szabad vallásgyakorlat, Padraghoz kapcsolódott, 1783-tól aztán Ajka filiája, majd társegyháza lett.

A tósoki és beréndi reformátusok közösen tartottak egy tanítót, aki a beréndi kőtemplomban mindkét falu református híveinek prédikált és tanította a gyermekeket a tósoki iskolában. 1752-től a zirci apátságból kiküldött János páter beréndi plébános végezhetett csak minden szolgálatot a tósoki és beréndi reformátusok között. A Türelmi Rendelet után egyházzá szervezkedtek, s mint leányegyház csatlakoztak Ajkához. Az elvett parókiáért 33 "rhenes forint" kártalanítást kínált fel a tihanyi apátság, de azt nem fogadták el abban a reményben, hogy még mindent visszakaphatnak, azonban ez nem történt meg. Az egyház földjei a község kezelésébe kerültek, s 1784-ben a község abból fizette a katolikus és a református tanítót. 1786-ban templomot és iskolát építettek.

Ajkán 1783-ban felszentelték az épített templomot és ez időtől fogva Tósok és Berénd református filiák Ajka filiái lettek.

A jelenlegi tósoki templom 1834-ben épült, 150 m-nyire a régi épületektől. A tető és a torony faszindely fedésű volt. 1836. jún. 4-én egy 180 kg-os harangot öntettek. A toronygombot Veszprémben aranyoztatták. 1908-1910 között a faszindely helyett cserépfedés került a tetőre, a toronyra pedig vörösréz lemez. 1926-ban nagyharangot öntettek, 1932-ben a templomba egy 5 oktávós harmóniumot vásároltak. A templom külsejét az 1910 és 1982 közötti években, belsejét pedig az 1910 és 1984-es évek között többször felújították. A templom oldalához 1953-55-között fűthető gyülekezeti kistermet építettek. 1961-ben, majd 1999-ben új betonlajzatú, vaskeretes dróthálós templomkerítés és kapu készült. A padok elavult részeinek felújítása 1965-ben, festése 1985-ben történt. 2000-ben új, 70 m² alapterületű gyülekezeti ház épült a templom mögött, melyet 2001. szept. 30-án adtak át a gyülekezetnek.

A templom É-D-i tengelyben épült a déli 28 m magas toronnyal, 7,7x17 m-es belső térrel, 250

ülőhelyel. A templom teréből előreugró torony gúla alakú. Borítása vörös rézlemez. Mennyezete boltíves, amit 4 ív tart. Egy karzata van két erős, vastag oszlopon. A szószek kő és téglá, a Mózesszék fából készült.

A 359 kg-os harangot Szlezák László öntötte 1926-ban Budapesten. A 180 kg-osat pedig József Hornung öntötte 1836-ban Pesten. [2]

Forrás:

[1] http://www.tosokberend.hu/index.php#tb_tort [3]

[2] <http://www.refdunantul.hu/lap/ajkaref/cikk/mutat/a-gyulekezet-tortenete-2/> [4]

Kategória:

[Templomok](#) [5]

Index fotó:

Rövid leírás:

Ajka-Tósoki Református Társegyházközség; 1833. május 20-án illő ceremóniával lerakják az új templom fundamentumkövét, és ezzel elkezdődik az építkezés. December 13-án már tető alatt áll. A

torony még nincs kész, de egy év múlva 1834. december 11-én már ezt jegyzi fel az esperesi vizitáció: "A szép és igen nagy ékességgel tündöklő új templom tágas, a székek még nem készek." Tervezője ismeretlen, a tervrajzok sem maradtak fenn. [1]

Engedélyezés a főoldalra:

Engedélyezve

Település:

[Ajka](#) [6]

Az építés éve:

1834

Örökség fotók:

2017. Copyright - MNL

Forrás webcím: http://reformacio.mnl.gov.hu/orokseg/ajka_tosoki_reformatus_templom

Hivatkozások

[1] http://reformacio.mnl.gov.hu/orokseg/ajka_tosoki_reformatus_templom

[2] <http://reformacio.mnl.gov.hu/ol>

[3] http://www.tosokberend.hu/index.php#tb_tort

[4] <http://www.refdunantul.hu/lap/ajkaref/cikk/mutat/a-gyulekezet-tortene-2/>

[5] http://reformacio.mnl.gov.hu/epitett_orokseg/templomok

[6] http://reformacio.mnl.gov.hu/telepulesek/ajka_2